Staten-Generaal

1/2

Vergaderjaar 2017–2018

22 660 Conferentie van commissies voor Europese aangelegenheden uit de parlementen van de lidstaten van de EU en van een delegatie uit het Europees Parlement

AV/ Nr. 70

VERSLAG

Vastgesteld 6 september 2018

Van zondag 17 tot en met dinsdag 19 juni 2018 vond te Sofia, Bulgarije, de LIX plenaire conferentie van commissies voor Europese aangelegenheden uit de nationale parlementen van de lidstaten van de Europese Unie en van een delegatie uit het Europees Parlement, hierna aangeduid als plenaire COSAC, plaats.

Naast de genoemde delegaties namen ook delegaties van de nationale parlementen van de kandidaat-lidstaten van de Europese Unie deel als waarnemer, evenals delegaties van de Raad van de Europese Unie en van de Europese Commissie.

De Nederlandse delegatie naar deze conferentie bestond uit de voorzitters van de commissies voor Europese Zaken van respectievelijk de Eerste en Tweede Kamer, **Bastiaan van Apeldoorn** (SP) en **Malik Azmani** (VVD), als delegatieleiders. De delegatie namens de commissie Europese Zaken in de Tweede Kamer bestond naast de delegatieleider uit de leden **Anne Mulder** (VVD), **Pieter Omtzigt** (CDA) en **Martin van Rooijen** (50PLUS).

De ambtelijke begeleiding bestond uit Van den Driessche (Eerste Kamer), Timmer (Parlementair Vertegenwoordiger van de Staten-Generaal in Brussel) en Buisman (Tweede Kamer). De delegatie brengt als volgt verslag uit:

En marge van de conferentie

Op zondag 17 juni 2018 ontving de delegatie een technische briefing van Bea ten Tusscher, Nederlands ambassadeur te Bulgarije. Naast een toelichting op de politieke, economische en historische ontwikkelingen is eveneens gesproken over de actuele politieke situatie in Bulgarije alsmede over de prioriteiten en resultaten van het Bulgaars EU-voorzitterschap, waaronder de focus op de Westelijke Balkan.

kst-22660-70
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2018

Plenaire COSAC programma, 18 juni 2018, Welkomstwoorden, procedurele zaken en sessie I: resultaten Bulgaars EU-Voorzitterschap

Alle delegaties werden welkom geheten door de Bulgaarse President Rumen Radev die stilstond bij de resultaten van het Bulgaars EU-Voorzitterschap. Ook de vice-voorzitter van het Europees Parlement Mairead McGuinness en de voorzitter van de commissie Europese Zaken in het Bulgaarse parlement Kristian Vigenin heetten de delegaties van harte welkom.

Middels een videopresentatie werden de resultaten van het 29e halfjaarlijks rapport van de COSAC gepresenteerd met daarin speciale aandacht voor (de toekomst van) het cohesiebeleid. **Malik Azmani** maakte van de gelegenheid gebruik om tijdens het procedurele gedeelte alle aanwezige delegaties uit te nodigen voor de nevenbijeenkomst over transparantie die de Nederlandse delegatie samen met de Deense delegatie organiseerde op maandagmiddag 18 juni 2018.

Na het procedurele gedeelte ging de Minister-President van Bulgarije, Boyko Borissov, met name in op een aantal specifieke dossiers die voorlagen tijdens het Bulgaarse Voorzitterschap, zoals de Westelijke Balkan en het Europese migratiebeleid. De Minister van het Bulgaarse EU-Voorzitterschap, Lilyana Pavlova, vervolgde met een nader overzicht van de resultaten van het Bulgaars EU-Voorzitterschap. In het daarop volgende debat gingen de delegaties met name in op de uitbreiding van de EU naar de Westelijke Balkan en op de migratieproblematiek. Bij dit laatst genoemde thema merkte **Malik Azmani** in zijn interruptie op dat grenscontrole alleen niet genoeg is om de problematiek op te lossen. Er moeten integrale gemeenschappelijke oplossingen komen die in lijn zijn met de geldende verdragen.

Bijeenkomst Minister van Buitenlandse Zaken Dimitrov

Na de eerste sessie had de Nederlandse delegatie een bilateraal gesprek met de Minister van Buitenlandse Zaken van de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië Nikola Dimitrov. Onderwerp van gesprek was het recent gesloten akkoord over de naamswijziging van voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië in Noord-Macedonië. Daarnaast werd de Raad Algemene Zaken op 26 juni 2018 (Kamerstuk 21 501-02, nr. 1890) besproken waar het uitbreiding en stabilisatie- en associatieproces op de agenda stond.

Sessie II: integratie en connectiviteit van de Westelijke Balkan

In de tweede sessie van de plenaire agenda sprak de Minister van Buitenlandse Zaken Dimitrov, als deelnemer in het panel, ook over het recent gesloten akkoord over de naamswijziging naar Noord-Macedonië en het uitbreiding en stabilisatie- en associatieproces. In het panel namen verder Ekaterina Zaharieva, de Bulgaarse Minister van Buitenlandse Zaken en Domagoj Ivan Milošević, de voorzitter van de commissie Europese Zaken in het Kroatisch parlement deel.

Kroatië, dat in de eerste helft van 2020 het Europees voorzitterschap bekleedt, zal in navolging van de top die op 17 mei 2018 plaatsvond in Sofia over de uitbreiding en het stabilisatie- en associatieproces, een top over hetzelfde onderwerp organiseren om zo ook de continuïteit van dit dossier te garanderen, zo meldde Domagoj Ivan Milošević, voorzitter van de commissie Europese Zaken van het Kroatische parlement.

Anne Mulder vroeg de panelleden naar hun mening inzake de koppeling tussen uitbreiding van de Europese Unie en draagvlak voor de Unie in de lidstaten. Een te snelle uitbreiding van de Europese Unie zou ten koste kunnen gaan van het draagvlak voor de Europese Unie, als landen te snel toetreden terwijl zij nog niet klaar zijn voor toetreding. Het is beter om de criteria om toe te treden tot de Unie strikt en fair toe te passen en landen pas toe te laten tot de Europese Unie als zij aan deze voorwaarden voldoen, aldus **Anne Mulder**.

Nevensessie transparantie

In de lunchpauze organiseerde de Nederlandse delegatie in samenwerking met de *Folketinget*, het Deense parlement, een nevenbijeenkomst over transparantie als *follow-up* voor het transparantiepaper dat gepresenteerd is tijdens de LVIII plenaire COSAC in Tallinn, Estland, in november 2017 (Kamerstuk 22 660, AU/nr. 69). Ongeveer vijftig leden uit diverse delegaties waren aanwezig. Na een introductie, namens de drie organiserende delegaties, door **Malik Azmani** trapte **Pieter Omtzigt** de bijeenkomst af door een overzicht te geven van alle acties die ondernemen zijn. Ook ging hij hierbij in op de recente ontwikkelingen zoals de uitspraak van het Europees Hof van Justitie in de *De Capitani*-zaak en de aanbevelingen over transparantie van Europese besluitvorming gedaan door de Europese ombudsman O'Reilly. Danuta Hübner (POL, EPP), lid van het Europees Parlement en voorzitter van de AFCO-commissie in het Europees Parlement waarin transparantie aan de orde komt, wees in haar interventie op de rol van het Europees Parlement en wat daar gedaan wordt om transparantie te bevorderen, zoals het besluit om de 4-kolomdocumenten openbaar te gaan maken. Zij wees daarbij ook op de verantwoordelijkheid van de lidstaten die ook transparant dienen te zijn over hun posities in de Europese besluitvorming. Danuta Hübner vestigde ook de aandacht op de rapporteur vanuit de commissie PETI, Yana Toom (EST, ALDE) in het Europees Parlement en de nog te benoemen rapporteur «transparantie» van de AFCO-commissie in het Europees Parlement.

In deze nevensessie is besloten om een reminder te verzenden aan de Eurogroep omdat tot op heden geen reactie op de verstuurde brief met vier aanbevelingen op 20 december 2017, is ontvangen. Ook werd besloten tot het zenden van een brief aan de Raad van de Europese Unie en de Europese Raad met een verzoek om puntsgewijs in te gaan op de gedane voorstellen voor meer transparantie bij Europese besluitvorming. Deze brieven zijn op 12 juli 2018 aan de Europese instituties verzonden.

Sessie III: Europese pijler van sociale rechten

In de derde en laatste sessie van de eerste dag van de plenaire COSAC spraken de delegaties met panelleden over de Europese pijler van sociale rechten. Hoe moet deze pijler eruit komen te zien? Deelnemer aan het panel, de heer Luca Jahier, Voorzitter van het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC), legde hierbij de nadruk op de noodzaak van samenwerking tussen de COSAC en het EESC en op de rol van nationale parlementen bij de implementatie van de sociale pijler. De heer Luca Jahier vond dat in de context van populisme, demografische veranderingen en groeiende ongelijkheid de Europese Unie resultaten moet leveren op het gebied van de sociale dimensie. In zijn visie is dat in het verleden te lang over het hoofd gezien.

De andere deelnemer sloot zich in min of meer dezelfde bewoordingen bij de vorige spreker aan. De heer Ľuboš Blaha, voorzitter van de commissie Europese Zaken in het Slowaaks parlement, zei dat de sociale pijler

belangrijk is voor de eenheid van de Europese Unie en «de sociale vrede». In zijn bijdrage brak hij een lans om terug te gaan naar de oorsprong van Europese integratie met hierbij de nadruk op de sociale dimensie. Dit omdat er frustratie onder de Europese bevolking ontstaan is over globalisatie en deregulering. De eenheid binnen de Europese Unie kan niet blijven bestaan als er grote ongelijkheden binnen de Europese Unie op sociaal gebied bestaan.

Bastiaan Van Apeldoorn vroeg de panelleden in zijn interventie naar praktische manieren om een sterke sociale pijler ook juridisch afdwingbaar te maken. Hij refereerde hierbij bijvoorbeeld aan de richtsnoeren voor *impact assessments* in het Europese Sociaal Handvest van de Raad van Europa of door het toetreden van de Europese Unie bij dit Europees Sociaal Handvest waardoor het ook onderdeel gaat uitmaken van de rechtsorde van de Europese Unie. De *Earl of Kinnoull, Hon.* Charles Hay, van de *House of Lords* in het Verenigd Koninkrijk viel **Bastiaan Van Apeldoorn** bij in zijn bijdrage.

COSAC-Bijeenkomst van de commissievoorzitters

Op maandagmiddag 18 juni 2018 vond tevens de bijeenkomst van de commissievoorzitters plaats ter bespreking van de conceptteksten voor de conclusies en contributies van de LIX plenaire COSAC. Verschillende amendementen van de delegaties zijn besproken. Twee amendementen van de Nederlandse delegatie in samenwerking met de Deense delegatie over transparantie zijn overgenomen in de uiteindelijke tekst van de contributies (paragraaf 2.6. en 2.7).

Sessie IV: een sterk en effectief cohesiebeleid na 2020.

De tweede dag van de plenaire COSAC begon met een discussie over de toekomst van het cohesiebeleid na 2020, in het licht van de onderhandelingen over de nieuwe EU-begroting, het Meerjarig Financieel Kader. Michiel Rijsberman, gedeputeerde van de provincie Flevoland (D66), nam deel aan dit panel in zijn capaciteit als rapporteur voor het Europees Regionaal Ontwikkelingsfonds (ERDF). Naast Michiel Rijsberman namen Tomislav Donchev, vicepremier van Bulgarije, Dana Spinant, Directeur Budget, Communicatie en Algemene Zaken van het directoraat-generaal Regio van de Europese Commissie en Iskra Mihaylova, voorzitter van de REGI-commissie in het Europees Parlement, deel aan het debat.

In het debat dat volgde met de delegaties waren met name voorstanders van het behoud van het huidige cohesiebeleid aan het woord. De Nederlandse delegatie plaatste daarentegen enkele kritische opmerkingen.

Martin Van Rooijen vroeg de panelleden om met een kritische blik naar het cohesiebeleid te kijken. Het Nederlandse beleid is wat hem betreft duidelijk: het is een instrument om de minder ontwikkelde regio's in de Europese Unie te helpen. Brexit betekent dat het budget naar beneden dient te worden bijgesteld. Ook moet er, volgens hem, meer focus worden aangebracht in het cohesiebeleid zodat er alleen nog cohesiefondsen beschikbaar zijn voor de onderontwikkelde regio's in de Europese Unie. **Anne Mulder** pleitte voor meer nadruk in het cohesiebeleid op efficiëntie, effectiviteit en rechtsstatelijkheid en merkte in zijn inbreng op dat hij met verbazing had geluisterd naar de inbreng van andere delegaties. Veel delegaties waren namelijk voorstander van een behoud of zelfs een verhoging van het cohesiebudget. Dat kan, volgens Mulder, echter niet betekenen dat rijke landen binnen de Europese Unie daarvoor (extra) gaan betalen. Dit raakt volgens **Anne Mulder** ook aan het draagvlak in

Nederland voor de Europese Unie. Beelden van lege vliegvelden die met cohesiebeleid zijn gefinancierd ondermijnen eveneens het draagvlak voor de Unie in Nederland.

Nevenbijeenkomst met Zweedse delegatie

En marge van de plenaire vergadering is er op dinsdag 19 juni door de Nederlandse delegatie gesproken met de delegatie uit Zweden. De gespreksonderwerpen waren de onderhandelingen over het nieuwe Meerjarig Financieel Kader en de gevolgen voor beide landen van de uittreding van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. De uitkomst van dit informele gesprek was dat er gekeken gaat worden naar versterkte samenwerking tussen de delegaties op het terrein van de onderhandelingen over het nieuwe Meerjarig Financieel Kader. Ook andere gelijkgestemde parlementen kunnen hierbij aansluiten.

Sessie V: Europese interparlementaire samenwerking in de context van het debat over subsidiariteit en proportionaliteit

De plenaire vergadering werd afgesloten met een paneldiscussie over Europese interparlementaire samenwerking in het kader van het debat over subsidiariteit en proportionaliteit. Eerste vice-voorzitter van de Europese Commissie Frans Timmermans kondigde de presentatie van het rapport van de *Task Force on subsidiarity, proportionality and doing less more efficiently* (hierna: Task Force Timmermans) aan. In deze Task Force ging de Europese Commissie samen met drie vertegenwoordigers van het Comité van de Regio's en drie leden van de nationale parlementen van de Europese Unie op zoek naar middelen om nationale parlementen en lokale en regionale overheden beter te betrekken bij Europese besluitvorming. Het rapport is op 11 juli 2018 gepubliceerd. De conclusies van dit rapport dienen als input voor de Staat van de Unie in september 2018 van voorzitter van de Europese Commissie Juncker. De heer Timmermans sprak ook de wens uit richting de komende EU-voorzitters Oostenrijk en Roemenië om de thema's «proportionaliteit» en «subsidiariteit» op de agenda te zetten en te houden.

In haar bijdrage ging de voorzitter van de AFCO-commissie in het Europees Parlement, Danuta Hübner (POL, EPP), in op de fundamentele rol van de Europese verdragen, waarin de rollen en verantwoordelijkheden van de Europese instituties zijn vastgelegd. Deze verdragen hebben echter ook de rol en verantwoordelijkheid van nationale parlementen in de Unie vastgelegd. Zowel het Europees Parlement als de nationale parlementen hebben, volgens Hübner, een verantwoordelijkheid om de democratische legitimiteit van het proces van Europese besluitvorming te garanderen. Hübner ging eveneens in op de vraag waarom het Europees Parlement afgezien heeft van deelname aan de Task Force Timmermans. Dat was vooral vanwege het format dat door de Europese Commissie gekozen was. Zij benadrukte in haar bijdrage wel het belang van het principe van subsidiariteit. De echte uitdaging, volgens haar, is de praktische implementatie van subsidiariteit.

Bastiaan van Apeldoorn stelde in zijn bijdrage dat hij uitkeek naar de uitkomsten van de Task Force Timmermans met name over het beter betrekken van nationale parlementen in Europese wetgeving. Nationale parlementen spelen immers een cruciale rol in het bijdragen tot de democratische legitimiteit van de EU. Hij benadrukte echter dat de Europese Commissie nu aan zet is om een aantal concrete voorstellen, waarover reeds jaren sprake is in COSAC-verband, daadwerkelijk te realiseren. Daarbij verwees hij naar de uitbreiding van de 8-wekentermijn voor subsidiariteitstoetsen, maar ook naar de wens van nationale

parlementen om met de Commissie een echte dialoog aan te kunnen gaan naar aanleiding van hun vragen en kritische opmerkingen bij Europese wetsvoorstellen. Een transparanter wetgevingsproces zorgt er bovendien voor dat nationale parlementen hun rol en verantwoordelijkheid in de EU beter kunnen opnemen. Van Apeldoorn deed tot slot enkele suggesties voor meer interparlementaire samenwerking. Verschillende delegaties brachten in het debat naar aanleiding van de sessie de groene kaart in herinneringen. Van Apeldoorn beaamde dat het debat over de groene kaart moet worden voortgezet.

Vaststelling van de contributies en conclusies van de LIX COSAC

De ontwerpcontributies en -conclusies, zoals voorgesteld door de vergadering van de COSAC-commissievoorzitters, werden zonder discussie door de plenaire vergadering aangenomen[1]. Daarmee werd de plenaire vergadering gesloten.

Namens de delegatie,

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken van de Eerste Kamer,
Van Apeldoorn

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken van de Tweede Kamer,
Azmani

[1] Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.